

**Рекомендації
щодо впровадження Пекінської Платформи дій
та
формування Національного плану дій на 2001 – 2005 роки**

Національний план 1996 – 2000 року успішно впроваджується і його вплив на становище жінок в Україні займає помітне місце.

Проте, хотілося б в новому Плані уникнути тих прорахунків, що було допущено в попередньому.

Зокрема, новий План має бути більш конкретним і детальним.

Він також має слідувати розділам Платформи дій для більш повного охоплення всіх її положень.

Всі рекомендації базуються на відповідних положеннях Платформи дій і намагаються враховувати реальну ситуацію в країні, національну та міжнародну практику в цій галузі, а також поточні потреби суспільства і його стратегічні інтереси, зокрема, щодо поліпшення становища жінок.

Бідність

- проведення аналізу політики і програм з позиції гендерної проблематики – зокрема, щодо макроекономічної стабільності, структурної перебудови, проблем зовнішньої заборгованості, оподаткування, інвестування, зайнятості, ринків і всіх відповідних секторів економіки – з урахуванням їх впливу на бідність, нерівність і особливо на жінок; оцінка їх впливу на сімейний добробут і умови жінок, а в деяких випадках і корегування для справедливішого розподілу виробничих фондів, доходів, можливостей і послуг;
- розширення доступу жінок, які знаходяться в несприятливому положенні, включно з жінками-підприємницями, з сільських, віддалених і міських районів до фінансових послуг шляхом зміцнення зв'язків між офіційними банками та посередницькими кредитними організаціями;
- розробка концептуальних і практичних методик, що дозволяють враховувати гендерну проблематику в усіх аспектах формування економічної політики, включно з планами і програмами структурної перебудови;
- розробка відповідних статистичних засобів, які сприяли би визнанню і наочному представленню всього обсягу жіночої праці і внеску жінок до національної економіки, включно з працею вдома, і вивченню залежності між неоплачуваною працею жінок і поширенням бідності і ймовірності їх обніщання.

Освіта

- розробка і впровадження програм для молодих жінок в галузі гуманітарної і технічної підготовки, планування професійної діяльності, прищеплення навичок керівництва і громадської праці і практичного досвіду з метою їх підготовки до повноцінної участі в житті суспільства;
- розробка і здійснення стратегій в галузі освіти, професійної підготовки і перепідготовки жінок, особливо молодих жінок і жінок, які повертаються на

ринок праці, з метою забезпечення професійної підготовки для задоволення потреб, пов'язаних зі зміною соціально-економічних умов, в інтересах розширення їх можливостей в плані працевлаштування;

- заохочення адаптації навчальних програм для створення сприятливої атмосфери професійної підготовки і здійснення конструктивних заходів по всій сукупності професій нетрадиційного характеру відносно жінок і чоловіків, включно із розробкою багатодисциплінарних курсів для вчителів і викладачів природних наук і математики, щоб загострити їх увагу на важливості науки і техніки в житті жінок;
- введення і заохочення підготовки курсів успішної комунікації і мирного трансформування конфліктів в програмах середніх і вищих навчальних закладів;
- підтримка і вдосконалення досліджень і розробок з гендерної проблематики на всіх рівнях освіти, особливо в аспірантурах навчальних закладів, і використання цих досліджень і розробок при складанні навчальних програм, включно з навчальними програмами для університетів, підручниками і навчальними посібниками, а також при підготовці вчителів і вчительок.

Жінки і охорона здоров'я

- впровадження регулярних інформаційно-просвітніх програм і кампаній в засобах масової інформації щодо інформування жінок і дівчат про небезпеки для здоров'я та інші ризики, зумовлені зловживанням алкоголем і наркотичними засобами і звиканням до їх вживання;
- розробка і здійснення всеосяжних і послідовних програм з профілактики, діагностики і лікування остеопорозу – захворювання, яким страждають переважно жінки;
- розробка і посилення програм і послуг, включно з кампаніями в засобах масової інформації, щодо питань профілактики, ранньої діагностики і лікування раку молочної залози, шийки матки та інших форм ракових захворювань, що стосуються репродуктивної системи;
- застосування регулятивних і просвітницьких заходів щодо скорочення масштабів куріння з інформуванням жінок, медиків, керівних робітників і робітниць і громадськості;
- введення до навчальних програм медичних навчальних закладів та іншої медичної підготовки врахування гендерної проблематики і обов'язкових курсів з питань охорони здоров'я жінок.

Насильство

- прийняття і реалізацію Закону України проти домашнього насильства із забезпеченням захисту жінок, що постраждали від насильства, доступу до справедливих і ефективних засобів судового захисту, включно з виплатами компенсації і відшкодування збитків жертвам, а також відновленню їх здоров'я і реабілітації правопорушників;
- створення і впровадження навчальних програм для робітників і робітниць судових, юридичних, медичних, соціальних, освітніх, міліцейських і імміграційних органів для недопущення зловживань владою, що ведуть до насильства проти жінок, і підвищення обізнаності робітників і робітниць цих органів про природу актів, що порушують принцип рівноправності жінок і

чоловіків, для гарантування жінками, які стали жертвами таких актів, справедливого поводження;

- розширення мережі притулків для жінок і дівчат, які стали жертвами насильства, надання їм термінової допомоги, послуг з лікування психічних травм та інших консультаційних послуг і правової допомоги;
- проведення досліджень і збір даних і статистичної інформації щодо насильства в сім'ї, пов'язаного з існуванням різних форм насильства проти жінок, зґвалтування тощо, а також широке поширення цієї інформації;
- заохочення засобів масової інформації до вивчення наслідків стереотипного сприйняття ролі жінок і чоловіків, зокрема, такого, що насаджується комерційною рекламою, а також вивчення питання про те, як ці стереотипи поширюються серед людей протягом життя, і усунення негативних наслідків з метою створення суспільства, вільного від насильства.

Жінки і збройні конфлікти

- вжиття заходів щодо рівноправної участі жінок і рівних можливостей для них брати участь в усіх форумах і мирних акціях на всіх рівнях, зокрема, на рівні прийняття рішень, в т.ч. в Секретаріаті ООН;
- в зовнішній і внутрішній політиці враховувати провідну роль, яку грають жінки в русі за мир;
- підтвердження і зміцнення норм, викладених в міжнародних документах з гуманітарних і міжнародних прав людини, з метою попередження будь-яких актів насильства щодо жінок в період збройних конфліктів, зокрема, ратифікація Статуту Міжнародного кримінального суду;
- стимулювання досліджень з проблем миру за участю жінок, спрямованих на вивчення наслідків збройних конфліктів для жінок і чоловіків і характеру і ступені участі жінок і рухах за мир;
- виявлення нетрадиційних механізмів стримування насильства і врегулювання конфліктів для повідомлення про них широкої громадськості;
- розробка і впровадження навчальних програм для хлопчиків і дівчат з метою пропаганди культури миру з особливим наголосом на врегулюванні конфліктів ненасильницькими методами і заохочення терпимості;
- вжиття заходів з метою гарантування безпеки жінок-біженок та інших жінок з переміщених осіб, хто потребують міжнародного захисту.

Жінки і економіка

- вжиття заходів щодо ліквідації дискримінаційної практики з боку роботодавців з урахуванням репродуктивної ролі і функцій жінок;
- використання гендерного аналізу при розробці макро- і мікроекономічної і соціальної політики, наслідків цієї політики з метою їх відстеження і переформулювання стратегій в тих випадках, коли ці наслідки носять згубний характер;
- розширення можливостей сільських жінок для отримання доходу шляхом запровадження спеціальних програм, які сприяють їх рівному доступу до виробничих ресурсів, землі, кредитам, капіталу, програмам розвитку і контролю над ними;
- розробка і впровадження спеціальних програм, що дозволяють жінкам з відмінними можливостями отримувати і зберігати роботу, забезпечувати

доступ до освіти і професійно-технічному навчанню на всіх рівнях відповідно до Стандартних правил забезпечення рівних можливостей людям з відмінними можливостями;

- проведення аналізу, а в належних випадках і перегляд структур оплати праці представників і представниць таких професій, на яких переважно зайняті жінки (вчительки, медсестри, виховательки дошкільних закладів), з метою підвищення їх низького професійного статусу і рівня оплати праці;
- розробка і прийняття спеціального закону, спрямованого на боротьбу з сексуальним та іншими формами домагань на роботі.

Жінки і прийняття рішень

- здійснення регулярного збору, аналізу і розповсюдження кількісних і якісних даних про жінок і чоловіків на всіх рівнях керівних посад в державному і приватному секторах;
- заохочення і підтримка участі жіночих неурядових організацій в роботі конференцій ООН і в процесі підготовки до них;
- формування делегацій, які направляються в ООН та на інші міжнародні форуми, зі збалансованим представництвом обох статей;
- розробка гласних критеріїв зайняття керівних посад і забезпечення збалансованого в гендерному відношенні складу відбіркових органів.

Інституційні механізми

- зміцнення національного механізму шляхом надання чітко визначених мандатів і повноважень, зокрема, таким структурам, як Гендерна Рада;
- забезпечення професійної підготовки кадрів з питань збору і аналізу даних з урахуванням гендерної проблематики;
- організувати збір даних про неоплачувану працю, зокрема, в сільському господарстві (особливо в нетоварному) та в інших видах неринкової виробничої діяльності;
- розробка методів визначення цінності неоплачуваної праці в кількісних показниках, які не мають відображення в системі національних рахунків з метою визнання економічного внеску жінок і привертання уваги до нерівномірного розподілу оплачуваної і неоплачуваної праці між жінками і чоловіками;
- регулярний випуск статистичного збірника, в якому дані про жінок і чоловіків надані та інтерпретуються в зручній для широкого кола споживачів і споживачок формі.

Жіночі людські права

- включення гендерних аспектів до всіх доповідей, що надаються Україною відповідно до всіх конвенцій і документів з прав людини;
- створення ефективних механізмів розслідування порушень прав жінок, допущених будь-ким з державних службовців, а також вжиття необхідних юридичних заходів покарання відповідно до національного законодавства.

Жінки і засоби масової інформації

- заохочення розробки засобами масової інформації конкретних програм, спрямованих на підвищення поінформованості про Платформу дій;
- забезпечення професійної підготовки з урахуванням гендерних аспектів фахівців засобів масової інформації з метою створення та використання нестереотипних, збалансованих і різноманітних образів жінок в засобах масової інформації;
- вжиття ефективних заходів, спрямованих проти порнографії, зображення насильства щодо жінок і дітей у засобах масової інформації.

Жінки і довкілля

- врахування гендерних аспектів при розробці та здійсненні екологічно безпечних і стійких механізмів управління ресурсами, виробничих методів і будівництва;
- проведення досліджень для оцінки характеру і ступені особливого сприйняття жінок до деградації довкілля та екологічних ризиків.

Дівчата

- розробка і прийняття шкільних програм, методичних матеріалів і підручників, спрямованих на підвищення рівня самосвідомості, покращання життя і розширення можливостей отримання роботи для дівчат, особливо в тих галузях, де жінки традиційно не були достатньо представлені.

Рекомендації підготовлені організаціями:

Всеукраїнська асоціація уповноваженої освіти і комунікацій

Інформаційно-консультативний жіночий центр (Київ)

“Жіноча ініціатива” (Сімферополь)

“Спадицина” (Київ)

Жіночий консультативний центр Закарпаття (Ужгород)

Молодіжний рух за гендерну рівність “Вперед”